

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obo/20/2014
Identifikačné číslo spisu:	1001899810
Dátum vydania rozhodnutia:	21.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Darina Ličková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1001899810.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. Katarína Cibulková, SKP spoločnosti MANAZ, spol. s r. o., zast. AK LION LAW Partners, s. r. o., Horná 32, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanému: PRAN, a. s., Ráztočná 59, 822 06 Bratislava, zast. JUDr. Petrom Kubíkom, advokátom, s. r. o., Panenská 6, 811 03 Bratislava, IČO: 47 233 931, za účasti vedľajšieho účastníka: Slovenské liečebné kúpele Piešťany, a. s., Winterova 29, Piešťany, IČO: 34 144 790, zast. AK BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo nám. 25, Bratislava, IČO: 36 833 533, o neúčinnosť kúpnej zmluvy a zaplatenie sumy 165 969,59 Eur (5 000 000,-- Sk), na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 7. marca 2014, č. k.: 55 Cbi/309/2001-380, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 7. marca 2014, č. k.: 55 Cbi/309/2001-380 z r u š u j e .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave uznesením zo 7. marca 2014, č. k.: 55 Cbi/309/2001-380 konanie zastavil a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 13 233,26 Eur.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že uznesením zo 6. marca 2012 v znení opravného uznesenia z 1. októbra 2012 súd prvého stupňa uložil povinnosť žalobcovi zložiť preddavok na trovy konania vo výške 2 489,52 Eur a žalovanému vo výške 8 298,48 eur v lehote 60 dní.

Súd prvého stupňa zistil, že žalovaný v stanovenej lehote zložil preddavok na trovy konania v stanovenej výške, žalobca však preddavok nezložil.

Písomným podaním, došlým súdu 27. februára 2014, bol súdu právnym zástupcom žalobcu predložený doklad z 25. februára 2014, že dňa 25. februára 2014 vložil žalobca na účet súdu sumu 2 489,52 Eur.

Prvostupňový súd vyhodnotil túto skutočnosť tak, že nemá a nemôže mať vplyv na ďalšie konanie, preto konanie podľa ust. § 141a O. s. p. zastavil.

Vzhľadom na to, že konanie bolo zastavené, súd prvého stupňa rozhodol o trovách konania a zaviazal žalobcu na ich znášanie.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a súd prvého stupňa pokračoval v konaní z týchto dôvodov:

1. žalobca namieta absolútnu neodôvodnenosť napadnutého uznesenia prvostupňového súdu, poukázal na absenciu aplikačných skúseností v rozhodovaní súdu ohľadom inštitútu preddavku, pričom rozhodovanie súdu od 29. februára 2012 sa obmedzilo len na procesné rozhodovanie o návrhu žalovaného na zloženie preddavku.
2. úvahy súdu prvého stupňa postrádajú konkrétnosť formulácií, sú všeobecné, nepresvedčivé a nepresné. Prvostupňový súd nepovažoval za potrebné ani len uviesť presný dátum zloženia preddavku žalovaným, preto nie je možné overiť pravdivosť úvah súdu o dodržaní lehoty na zloženie preddavku zo strany žalovaného.
3. Podmienky zastavenia konania, predpokladané ust. § 141a O. s. p. podľa názoru žalobcu neboli splnené poukazujúc na § 141a ods. 1 O. s. p. Zastavenie konania ako následok nezloženia preddavku v stanovenej lehote žalobcom prichádza do úvahy len vtedy, ak žalovaný preddavok v stanovenej lehote zložil (čo sa v danom prípade nedá overiť), pričom žalobca tento preddavok v rovnakej lehote nezložil. Ak uznesenie o preddavku na trovy konania nadobudlo právoplatnosť 5. októbra 2012, lehota 60 dní na zloženie preddavku uplynula zrejme 4. decembra 2012 a súd mal konanie zastaviť v lehote 15 dní, t. j. najneskôr do 19. decembra 2012. Pokiaľ obidvaja zaviazaní účastníci konania preddavok v stanovenej lehote nezložili, súd vo veci ďalej koná. Žalobca preddavok na trovy konania zložil 25. februára 2014, teda bezodkladne po doručení uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 5 Obo 90/2012 z 21. februára 2014 (nález Ústavného súdu SR sp. zn.: I ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012).

Žalobca vychádzajúc zo zásady iura novit curia sa riadil poučením súdu prvého stupňa v uznesení o preddavku na trovy konania o možnosti podať opravný prostriedok. Toto poučenie prvostupňového súdu sa v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ukázalo nesprávne. Žalobca poukázal na skutočnosť, že prvostupňový súd až dvakrát opakovane nesprávne poučil účastníkov konania o podaní opravného prostriedku. Z časového hľadiska rozhodovania súdu prvého stupňa je zrejme, že samotný súd nevedel, ako postupovať a čakal na výsledok rozhodnutia odvolacieho súdu.

4. ustanovenie § 141a O. s. p. nadobudlo účinnosť 1. januárom 2012 a do Občianskeho súdneho poriadku bolo zavedené zákonom č. 388/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 90/1963 Zb.

Dôvodová správa pri ustanovení § 131a O. s. p. uvádza: „za základné ciele navrhovanej úpravy považuje posilnenie nástrojov na zjednodušenie začatia konania, nástrojov na urýchlenie konania, ako aj nástrojov na zamedzenie obštrukcií účastníkov konania. Ustanovenie § 141a O. s. p. má primárne slúžiť na elimináciu žalôb, ktoré sa môžu javiť voči žalovaným šikanózne.“

Žalobca má za to, že zákonodarca v snahe chrániť záujmy žalovanej strany pred šikanóznym postupom žalobcu nemal zrejme rovnocenne na mysli opačnú situáciu, aby žalovaným iniciovaný postup podľa § 141a O. s. p. nebol šikanóznym voči inak dôvodne uplatňovanému nároku žalobcu. Účel a zmysel zavedenia tohto ustanovenia tak v danom prípade nebol splnený a vydané uznesenie žalobca považuje za neprimeranú sankciu s neodstrániteľnými dôsledkami pre žalobcu.

Pre uloženie povinnosti účastníkovi konania zložiť preddavok na trovy konania, musí byť splnená aj v zákone neuvedená podmienka, ktorou je reálne odhadnutá výška budúceho priznaného nároku vo forme náhrady trov konania (Nález ÚS SR sp. zn.: I. ÚS 112/2012).

Podľa ústavného súdu až faktickým (nie iba formálnym) preskúmaním uvedených predpokladov na strane dotknutého účastníka môže súd rezultovať záver o splnení predpokladov na uloženie povinnosti tomuto účastníkovi konania, spočívajúcej v nutnosti zložiť preddavok na trovy konania, avšak pri rešpektovaní princípu proporcionality, ktorý vyžaduje, aby zásahy do majetkových práv účastníka

konania boli minimalizované na najnižšiu možnú mieru, ktorou by vždy mala byť odhadnutá výška budúceho priznaného nároku v rámci náhrady trov konania, nesmie teda byť len mechanickým určením do 5% z predmetu konania. Konajúci súd musí z tohto hľadiska prihliadať na rovnováhu medzi poskytnutím materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníka konania a ochranou plynulého a riadneho výkonu spravodlivosti (súdneho konania), pred neuváženým, prípadne šikanujúcim výkonom práva podať návrh na začatie konania a jeho dodatočným spoplatnením určeným preddavkom v rozumnej výške.

Žalovaný sa písomne vyjadril k odvolaniu žalobcu a uviedol, že zákonodarca prijal ustanovenie §141a O. s. p. práve z dôvodov zabezpečenia ochrany pred šikanóznymi a svojvoľnými žalobami. Žalobca ako SKP „vedie“ už cca 15 rokov konkurzné konanie a namiesto toho, aby sa venovala speňažovaniu majetku a rozdeľovaniu výtazku veriteľom, tak účelovo vedie spor, v ktorom plynulo mení účastníkov konania, petit, navrhuje vypočutie svedkov, ktorí s vecou nemali nič spoločné, účelovo produkuje desiatky strán stanovísk, procesných návrhov a vyjadrení. Z tohto dôvodu žalovaný využil zákonnú možnosť danú mu podľa § 141a O. s. p. K námietkam žalobcu žalovaný uviedol:

1. To, že žalovaný zložil preddavok na trovy konania nie je sporné. Má za to, že súd nie je povinný uvádzať vo svojom odôvodnení všetky dátumy a čísla.
2. Keďže žalovaný preddavok na trovy konania zložil a žalobca ho nezložil, boli splnené jediné dve podmienky, s ktorými je spojená zákonná povinnosť (nie možnosť) súdu konanie zastaviť.
3. Je pravdou, že uznesenie súdu prvého stupňa zo 6. marca 2012 v znení uznesenia z 1. októbra 2012 obsahovalo nesprávne poučenie o možnosti podať odvolanie. Táto skutočnosť však nie je relevantná vo vzťahu k povinnosti zložiť preddavok v stanovenej lehote a následku nesplnenia tejto povinnosti. V zmysle zákona nie je možné odpustiť zmeškanie tejto lehoty. Poukázal aj na fakt, že žalobca je advokát, ktorý je zastúpený advokátom a obom im teda muselo byť známe znenie § 171 ods. 1 O. s. p. a § 202 ods. 3 písm. g/ O. s. p.
4. Súd prvého stupňa naozaj nezachoval rovnosť účastníkov konania, pochybil v neprospech žalobcu tým, že mu neurčil povinnosť zložiť preddavok vo výške 5% zo žalovanej istiny v súlade s § 141a O. s. p., ale iba 1,5% zo žalovanej istiny. Žalovanému však určil výšku preddavku 5%.

Žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10ods. 2 O. s. p.) po zistení, že odvolanie žalobcu bolo podané v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k názoru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Odvolací súd vyhodnotil námietku žalobcu týkajúcu sa odôvodnenia napadnutého uznesenia ako dôvodnú, keďže napadnuté uznesenie nemá náležitosti vyžadované v súlade s ust. § 167 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Treba prisvedčiť žalobcovi, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je zrejmé, kedy žalovaný zložil preddavok na trovy konania, čo je významná právna skutočnosť pre hodnotenie naplnenia podmienok ustanovenia § 141a O. s. p. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že ak žalobca a ani žalovaný v stanovenej lehote neuhradili predpísaný preddavok na trovy konania, ktorý im určil súd prvého stupňa v ním stanovenej lehote, mal súd v konaní pokračovať i bez zloženia preddavkov.

Odvolací súd sa nestotožnil s názorom prvostupňového súdu, že aj keď žalobca zložil predpísaný preddavok na trovy konania, urobil tak po stanovenej lehote, a preto táto skutočnosť nemá a nemôže mať vplyv na ďalšie konanie, poukazujúc na ust. § 167 ods. 2 v spojení s ust. § 154 ods. 1 O. s. p., t. j. pre rozsudok (uznesenie) je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Z predloženého spisového materiálu nesporne vyplýva, že žalobca uhradil preddavok na trovy konania vo výške stanovenej uznesením súdu prvého stupňa dňa 25. februára 2014. Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa bolo vydané prvostupňovým súdom 7. marca 2014, teda v čase, kedy žalobca už mal

zložený preddavok na trovy konania. Súd prvého stupňa pri skúmaní dodržania lehoty na zloženie preddavku na trovy konania žalobcom sa nevysporiadal s odvolaním žalobcu (v dôsledku nesprávneho jeho poučenia) a následného rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní žalobcu z 29. januára 2014, sp. zn.: 5 Obo 90/2012 vo vzťahu k lehote stanovenej jeho uznesením o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania.

Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že postup súdu prvého stupňa je v rozpore s cieľom zákona č. 388/2011 Z. z., ktorým sa novelizoval Občiansky súdny poriadok, konkrétne ust. § 141a O. s. p., a to, že toto ustanovenie malo byť medzi iným aj nástrojom na urýchlenie konania a zamedzenie obštrukcií účastníkov konania. Vyplyva to z časového hľadiska, keď súd prvého stupňa uznesením zo 6. marca 2012 (právoplatným 16. marca 2012) v znení opravného uznesenia z 1. októbra 2012 (právoplatným 5. marca 2012) uložil účastníkom konania v ním stanovenej lehote zložiť preddavok na trovy konania v určenej výške. Súd prvého stupňa v dôsledku nesprávneho poučenia o možnosti podať odvolanie spôsobil, že vo veci sa skoro dva roky nekonalo, čím sa minul použitý inštitút zloženia preddavku na trovy konania jeho cieľu, t. j. urýchlenia konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe vyššie uvedených skutočností preto dospel k názoru, že v predmetnej veci neboli splnené podmienky pre zastavenie konania podľa § 141a O. s. p., a preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

Bude teda úlohou súdu prvého stupňa, aby v ďalšom konaní vec meritórne prejednal a rozhodol, a to aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto uznesenie prijal odvolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.